

BMJ
NIEUWSBRIEF
Belangenvereniging
Medewerkers bureau
jeugdzorg en verwante
instellingen voor jeugd-
bescherming en jeugd-
hulpverlening

Lidmaatschap: € 27,50 per jaar overmaken op
Postbank nr. 7450374
t.n.v. BMJ te Purmerend

Redactie: Annemarie van de Ruit en
Anne Braaksma

Redactie-adressen: Annemarie van de Ruit
Arnhemsestraatweg 352
6881 NK Velp
Tel. 026-442 42 22

E-mail redactie: redactie@bmj.nl

Internet: www.bmj.nl

BMJ NIEUWSBRIEF

15de jaargang

juni 2009

**Belangenvereniging voor Medewerkers
bureau Jeugdzorg**

Zijlweg 144, 2015 BH Haarlem

Tel.: 023 - 542 09 04

Fax: 023 - 542 07 14

E-mail: info@bmj.nl

Van de redactie

“Leden van een expeditie moeten naast een concreet doel ook een gevoel van opwindning en urgentie hebben”

Lewis en Clark

Op 15 november 1805 bereikten de ontdekkingsreizigers Lewis en Clark na 18 maanden dwars door de VS, de Pacifische Oceaan. Dit was de eerste keer dat er een landroute was gevonden die helemaal van de oostkust naar de westkust liep.

Lewis en Clark reisden met kano's, paarden, boten en te voet en trotseerden besneeuwde bergen, woeste stroomversnellingen, grizzlyberen en enge slangen.

Als wij de medewerkers van Bureau Jeugdzorg nu eens als ontdekkingsreizigers zien, die tot concreet doel hebben om kinderen uit een benarde positie te helpen.

Dan komen die medewerkers beren op de moeilijk begaanbare weg tegen, woeste stroomversnellingen en als je echt pech hebt zelf misschien zelfs een heuse slangenkuil.

Als wij ons zelf nu eens als zulke ontdekkingsreizigers zien, met zo'n nobel doel.

Dan zijn een gevoel van opwindning en urgentie anno 2009 zonder twijfel de drijfveren om dat werk te doen. Om tegen de beer te grommen, over de kuil te springen, om met de stroom mee te gaan maar er soms ook dwars tegen in. En bovenal, niet opgeven.

Precies ook wat BMJ graag doet en goed kan.

In deze zomerse nieuwsbrief een artikel over het wetsvoorstel herziening kindbeschermingsmaatregelen van Olga Ruitenbergh en twee artikelen over de wet op de Jeugdzorg van Olga, deels samen met Wim Kuiper.

Verder een oproep van de enige echte Jeugdreclasserder binnen het bestuur van BMJ, Bert Linders. Een verslag van het congres 'zorg om de Jeugdzorg' een terugblik op het werk als gezinsvoogd en een pleidooi voor 'één hulpverlener', allen van Anne Braaksma. De stand van zaken van de beroepsvereniging in wording van Wim Kuiper,

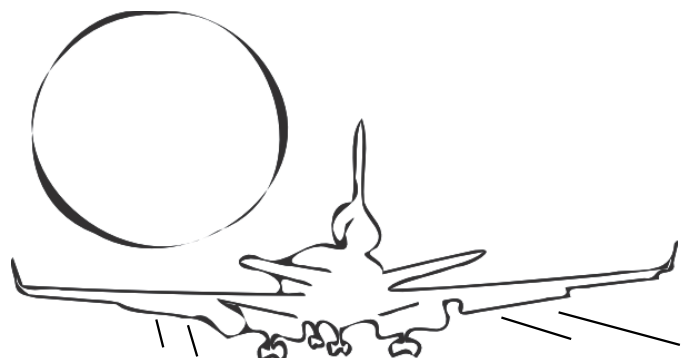
een kennismaking met methoden van ons nieuwe lid Marlene en natuurlijk de vaste bijdrage van Ton Molenaar 'van de bestuurstafel' en per maand weer een ander opvallend bericht uit de media. Gastschrijver is Olaf Stomp, hoofdredacteur SoziO met een prikkelende beschouwing over Jeugdzorg en de pers.

Met speciale dank ook aan Fokke & Sukke en mijn kind voor gebruik van haar werkstuk over zalmetende beren (beiden waarschijnlijk goed voor vele nieuwsbrieven)

met collegiale groet van de redactie,

wordt vervolgd in het najaar,

maar eerst lekker lezen en zorgeloos op vakantie, reiziger!

Van de bestuurstafel

Helaas heeft Ingrid Mayland moeten besluiten om het bestuur te verlaten; ook een andere vergaderdag bood voor haar geen soelaas. Wel heeft zij aangeboden om als denktank te blijven fungeren, zij zal binnen haar bureau jeugdzorg te Den Haag verder zoeken of er geschikte bestuurskandidaten zijn die haar plaats willen innemen. Een zeer goede aanvulling is gekomen in de persoon van Marlene Stiekema, jeugdbeschermer van BJZ Noord Holland. Wij zijn heel blij met haar komst en haar actieve inbreng. We blijven op zoek naar kandidaten vanuit de JHV. Binnen mijn BJZ Noord Holland te Alkmaar heb ik een overleg gehad bij de JHV-ers; daar bleek dat men het gevoel heeft dat de race al gelopen is. Alle heil wordt verwacht van de centra voor jeugd en gezin terwijl het ondertussen wel zo is dat zij steeds zwaardere cases in een paar gesprekken, het liefst telefonisch, af moeten handelen c.q. mensen moeten zien te motiveren. Dit alles inclusief indicatiebesluit en het liefst in 1 dag! Tot slot (wat al bij een aantal BJZ's is gerealiseerd) JHV-ers willen in schaal 10 net als de JB-ers. Dit laatste betekent aanpassing van het loonfunctiegebouw en zou via de vakbond geregeld moeten worden. Wij maken ons nog steeds ernstige zorgen over de wachtlijsten bij de Bureaus Jeugdzorg en bij de opnemende voorzieningen. Daartoe hebben wij een gesprek gevoerd met Mark Bent, voorzitter dagelijks bestuur MO-groep zorgaanbieders en voorzitter Raad van bestuur Spirit Amsterdam. Mark gaf n.a.v. ons verhaal m.b.t. de wachtlijsten aan dat hij toch een vermindering van de wachtlijst constateert. Dat zal dan misschien voor de ambulante hulp gelden, voor de residentiële- en semiresidentiële hulp ervaren wij dat niet zo. Kritiek van Mark op de financiering van de overheid betreft het feit dat er voornamelijk incidentele gelden door de overheid verstrekt zijn daarmee kunnen geen langdurige financiële verplichtingen worden aangegaan in de vorm van personeel en gebouwen. Dit zal dus een punt van aandacht blijven. In het najaar zullen wij wederom een overleg hebben, dan nadert ook de deadline voor Minister Rouvoet; hij heeft namelijk toegezegd dat per 01 januari 2010 alle jongeren met zulke ernstige gedragsproblemen, dat ze een gevaar vormen voor zichzelf of voor anderen. (bv. jongeren die erg agressief zijn, maar ook meisjes die problemen hebben met loverboys) in gesloten jeugdzorgvoorzieningen moeten zijn geplaatst en niet meer in een JJI. Omdat wij niet lijdzaam willen afwachten gaan wij onderzoeken of er via de media aandacht moet komen voor bv wachtlijsten bij de pleegzorg. Heeft u een schrijnend geval: meld het ons (uiteraard geanonimiseerd)! Daarnaast hadden wij het plan om samen met alle directeuren van de BJZ's (en IPO(Inter Provinciaal Overleg) om de tafel te gaan zitten teneinde te onderzoeken wat zij en wat wij als knelpunten ervaren in het werk; dit alles gefaciliteerd door het programmaministerie voor Jeugd en Gezin. De MO-groep heeft dit voorstel afgewezen als niet zinvol omdat er een OR is waarmee de directie dit soort zaken kan bespreken. Wij gaan toch verder met het programmaministerie en Partners in Jeugdbeleid praten over andere opties voor zo'n dag, mogelijk dat de MO-groep dan alsnog insteekt. Over dagen gesproken, de algemene ledenraadvergadering staat dit jaar gepland op donderdag 19 november. Nader bericht hierover volgt in de volgende nieuwsbrief maar zet alvast in de agenda want het zal weer een boeiende dag te worden. Het ga u allen goed, wij zijn altijd benieuwd naar uw mening, steek ze niet onder stoelen of computers, klagen op zijn tijd mag (en lucht soms een beetje op) maar beter is om er iets constructiefs mee te doen, bv. door het bij ons aan te kaarten (info@bmj.nl).

*Ton Moolenaar,
Voorzitter.*

Supervisie, coaching en training

- Biedt supervisie en coaching op maat.
- Vanuit een ruime ervaring in het werken binnen de jeugdbescherming.
- Met humor en relativiseringsvermogen.
- Gericht op de persoonlijke ontwikkeling.
- En het vergroten van de expertise.
- Lid LVSB

*Scheepmakersdijk 19, 2011 AS Haarlem
T 023-5387221 / M 06 27014754
E m.blokker@apanto.nl/ www.apanto.nl*

Samenstelling Bestuur BMJ

Ton Moolenaar, voorzitter, werkzaam bij BJZ Noord Holland, afdeling Jeugdbescherming

Wim Kuiper, vice-voorzitter, werkzaam bij de William Schrikkergroep, als inhoudelijk manager bij de afdeling Jeugdbescherming

Jacco Eshuis, secretaris, werkzaam bij St. Gereformeerde Jeugdbescherming

Olga Ruitenbergh, penningmeester, werkzaam bij BJAA, afdeling Jeugdbescherming

Bert Linders, lid en vaste notulist, werkzaam bij BJZ Limburg, afdeling Jeugdreclassering Gelderland, afdeling AMK

Roel Schriemer, lid, werkzaam bij BJZ Flevoland, afdeling AMK

Piet Bleeker, lid, werkzaam bij BJZ Friesland, afdeling Jeugdbescherming

Ria van Asselt, lid, werkzaam bij BJZ Friesland, afdeling Jeugdbescherming

Peter Lucassen, lid, werkzaam bij BJZ Overijssel, als teamleider bij de afdeling Jeugdbescherming

Marlene Stiekema, werkzaam bij BJZ Noord Holland, afdeling Jeugdbescherming

Anne Braaksma, oud-gezinsvoogd, redactielid van de Nieuwsbrief en hand- en verschillende en spandiensten voor het bestuur

Annemarie van de Ruit, lid en eindredactie van de Nieuwsbrief, werkzaam bij BJZ Gelderland, afdeling AMK

Professionalisering in de Jeugdzorg...

...en de stand van zaken met betrekking tot de beroepsvereniging.

Op de bestuursvergaderingen van de BMJ is dit anno 2009 een vast agendapunt.

De BMJ zelf is een belangenvereniging die opkomt voor de belangen van de medewerkers bij Bureau Jeugdzorg.

De professionalisering in de Jeugdzorg is door het Nederlands Jeugd Instituut bij de horens gevat naar aanleiding van Savanna.

Bij die professionalisering spelen een viertal verschillende zaken:

- 1: de beroepenstructuur versterken
- 2: komen tot betere beroepsopleidingen voor (aankomend) werkers en betere mogelijkheden en kwalificaties middels bij en nascholingen voor (ervaren) werkers in de jeugdzorg
- 3: komen tot een tuchtrecht en beroepscode voor professionals.
- 4: de beroepsverenigingen versterken en komen tot een beroepsregister en beroepsregistratie voor jeugdzorgwerkers

De eerste twee zaken zijn behoorlijk voortvarend aangepakt. Daar is weinig tot niets over te klagen en alles te dragen. Er is een prima competentieprofiel opgezet voor de jeugdzorgwerker. De beroepsopleidingen en allerlei scholingsinstituten en hogescholen doen goed hun best. De masteropleidingen zijn als paddestoelen uit de scholingsgrond gegroeid.

Wat betreft de beroepscode zijn de twee bestaande beroepsverenigingen Phorza en NVMW hun beroepscode aan het updaten en hebben daar deze maanden met hun leden en ook overige belangstellenden bijeenkomsten voor. Het tuchtrecht lijkt voor alsnog het stiefkind van de rekening. Dit is nog in mini-ontwikkeling. Sommigen onder ons zullen daar mogelijk niet rouwig om zijn, ongetwijfeld zorgt het tuchtrecht ook voor een nieuwe spanningslaag in je professionele handelen. Het is nooit leuk om getuchtigd te worden, toch?

Het standpunt van de BMJ is dat het altijd beter is om door je eigen professionele collega's ter verantwoording te worden geroepen dan door het Openbaar Ministerie zoals onze collega is behandeld. / weggezet.

Wie zijn dan jouw eigen collega's??? Simpele vraag, echter moeilijk antwoord als het gaat om de vier beroepsverenigingen die we alle vier als identificatie kunnen benaderen.

De wetenschappelijk opgeleide pedagogen en psychologen kunnen zich aansluiten bij respectievelijk NIP (gz-psychologen) of NVO (pedagogen). De overgrote hoeveelheid medewerkers in de jeugdzorg (25.000 mensen) zit dan nog zonder beroepsvereniging. Keuze uit de twee andere aanbieders: NVMW (ver. voor maatschappelijk werkers) en Phorza (ver. voor sociaalagogen).

Als BMJ bestuur zijn wij er niet blij mee met deze situatie.

We pleiten voor één beroepsvereniging. Het lukt tot heden echter niet dat NVMW en Phorza (goed) samenwerken. Bovendien lukt het niet om veel medewerkers in de jeugdzorg warm te krijgen voor een beroepsvereniging. We denken sterk dat dit met imago te maken heeft en deels natuurlijk ook de kosten (voor een lidmaatschap zo'n 100 a 150 euro).

Al worden de kosten in elk geval gefiscaliseerd, net zoals bij de vakbondscontributie (krijg je jouw % inkomsten belasting mee retour). Een aantal instellingen vergoed zelfs alle werknemers de eerste twee jaar alle contributie.

Wat te doen als BMJ: een voorkeur uitspreken voor een der beroepsverenigingen of nogmaals hoe dan ook te streven naar 1 BEROEPSVERENIGING VOOR DE HELE JEUGDZORG.

Een initiatief van de OR van bureau jeugdzorg Rotterdam dat hiervoor pleitte leverde in hun instelling een verbazingwekkende hoeveelheid positieve reacties op.

Hoe kijken onze leden aan tegen een voorkeurskeuze dan wel de oproep om toch nog tot een doorbraak voor 1 beroepsvereniging te komen.

Reactie gevraagd. Wat vind jij? Email naar info@bmj.nl

Wim Kuiper

Het moet nu echt anders!

Ruim 30 jaar in dienst en daarbij alle functies uitgeoefend (JB, JHV, JR, Voogdij en Pleegzorg-.pleeggezinbegeleider).

Bijna 20 jaar van deze periode ben ik nu jeugdreclasseerder.

Diverse fusies en organisatieveranderingen, inclusief veranderingen van werkplek en standplaats, meegevoelt.

Zeer vele collega's zien komen, maar ook en vooral zien gaan.

Altijd de vaak (!) achtergebleven gaten (als gevolg van het niet op tijd kunnen invullen van vacatures) gevuld door vaak boven de caseload te werken.

Kortom: altijd loyaal naar de instelling, maar ook altijd de bekende 'luis in de pels' (woorden van een raad van bestuurslid) gebleven.

Ondanks de steeds verder voortschrijdende uitholling van het vak, toch altijd het werkplezier blijven zoeken en ook altijd blijven vinden.

Maar dat moet wel door middel van creatief opzoeken van de grenzen, om toch zoveel mogelijk hulpverlener (in plaats van bureaucraat) te kunnen blijven.

Maar het vechten tegen tijdrovende, weinig zinvolle protocollen en regelgeving maakt wel moe!!! En het creatief omgaan met allerlei, ook interne (!), regelgeving wordt steeds moeilijker.

Mijns inziens zijn onze leidinggevenden medeverantwoordelijk voor de uitholling van ons vak. Zo zette de MO de vrijwillige Jeugdhulpverlening in de 'uitverkoop' (in plaats van zich te verzetten tegen de centra voor Jeugd en Gezin gebruikte men de JHV als wisselgeld) en had men geen verweer tegen de druk van de politiek (o.a. naar aanleiding van de Savanna-zaak),

met NOG meer bureaucratie en regelgeving tot gevolg.

En de werkers moesten maar zien, hoe ze hun werk gedaan kregen....

En de klanten moesten maar zien, of er nog wel een gepast hulpaanbod beschikbaar was.

Met alle frustraties voor beide partijen van dien!

Al 30 jaar doe ik mijn stinkende best en vraag van de leidinggevenden, dat zij ook eens hun nek gaan uitsteken en kritisch gaan kijken, hoe er meer tegengas gegeven kan worden tegen de regel- en beheersdruk van boven af. Laat men meer vanuit de werkers, vanuit de hulpvragers denken...

Of wordt het inmiddels normaal gevonden dat hulpverleners hun klanten zo weinig zien?

En vindt men het ook normaal, dat de hulpverlener meer en meer indiceerder aan het worden is, in plaats dat hij/zij zelf de hulpverlening ter hand neemt (kan nemen).

Met andere woorden: welke deskundigheid hebben de hulpverleners eigenlijk zelf nog in huis??? Of: welke deskundigheid heeft Bureau Jeugdzorg zelf nog in huis?

Hoe lang blijven uitvoerenden dit werk op deze manier nog aantrekkelijk vinden?

Hoe kun je nu voldoening uit je werk halen, als je het gevoel hebt voortdurend tekort te schieten, te weinig tijd en (hulp-) aanbod te hebben voor de cliënt?

Ik roep al jaren dat ik meen te zien waar het allemaal aan ligt, dat er weinig tot niets verandert, althans dat het werk van de jeugdhulpverlener steeds minder inhoud heeft:

Raden van Bestuur, management, staf en uitvoerenden, ja allemaal laten we ons leiden door de waan van de dag.

Iedereen is het er over eens dat er meer tijd (en meer passende hulp en deskundigheid) voor de klant beschikbaar moet komen en dat de regelgeving te zeer is uitgedijd.

Maar wat leert de praktijk: we hebben het allemaal 'van hoog tot laag' veel te druk met ons dagelijkse werk, de volgende cliënt wacht al weer, we moeten nog zoveel telefoontjes doen, de contactjournals zijn nog niet bijgewerkt, de staf zit vol met MDO's, etc etc.

Kortom: tijd voor actie, bezinning en verdieping besteden we liever uit aan een OR, een vakbond of de BMJ. Maar zolang niet alle hulpverleners zich gaan roeren, staan zij echter machteloos!

De protocollen en de regelgeving moeten niet langer ons houvast zijn.

Uitgangspunt moet zijn: hoeveel tijd en aandacht heeft het kind nodig dat aan mij is toevertrouwd en hoe pas ik mijn papierwinkel hierop aan, in plaats van andersom!

En hoe nu anders?

Ik stel voor dat alle BMJ leden via de OR's alle werkers in de Jeugdzorg (van hoog tot laag!!) gaan vragen zich per heden te committeren aan een pakket werkzaamheden, waarin de bureaucratie sterk gereduceerd is en de eigen deskundigheid weer bevorderd wordt.

Hierbij kan men gebruik maken van het werkdocument van de BMJ 'De Bureaucratie Aangepakt' maart 2009. (via de website van de BMJ te verkrijgen onder documenten.)

Hierbij moeten o.a. onder de loep genomen worden:

- Indicaties: hooguit in één A-4 formaat
- Contactjournaals: worden alleen nog benut voor inhoudelijke info en beslismomenten. Dus vermelding van telefoontjes, mails e.d. worden achterwege gelaten.
- Caseload: de werker neemt een keer per 4 weken met zijn staf de hele caseload door om (veranderingen van) beslismomenten vast te leggen.
- Rapportages moeten beknopter! Overleg met netwerkpartners (denk aan rechters, OM, internaten, provincie ...) wat er zoal minder kan en wat meer uniform zou moeten/kunnen.
- Wachtlijsten in geval van crises: BJZ creëert een eigen pool van opvangadressen.
-

Bert Linders

Bureau Jeugdzorg Limburg, JR

Het moeizame huwelijk...

... tussen pers en Jeugdzorg...

De pers en Jeugdzorg: vaak geen gelukkig huwelijk.

Uit ervaring weet ik hoeveel er, en dan druk ik me zacht uit, in de Jeugdzorg wordt gemopperd over de media. Belangrijkste klachten aan het adres van de dames en heren van de pers: tendentieuze berichtgeving, vooral oog hebben voor de incidenten en eenzijdige verslaglegging. Wat dat laatste betreft: tandenknarsend moeten medewerkers in de Jeugdzorg wel eens toezien hoe ontevreden en wanhopige cliënten aan de bel trekken bij de media als er naar hun idee schandalige beslissingen worden genomen met hun kinderen. De schuldige: bureau Jeugdzorg.

Vaak liggen de zaken genuanceerder dan die cliënten doen voorkomen maar – en dat veroorzaakt het tandenknarsen – uit privacybescherming, verstrekt Jeugdzorg geen informatie uit dossiers aan de pers. Is in deze zaken de terughoudendheid naar de media begrijpelijk, in andere kwesties vind ik de Jeugdzorg ten onrechte defensief en naar binnen gekeerd. Ik heb me daar in het verleden, ik ben werkzaam geweest binnen de Jeugdzorg als communicatiemedewerker, meermalen over verbaasd. Angst, vooroordelen over de werkwijze van de media en een bureaucratische werkwijze waren er dan debet aan dat Jeugdzorg de kans voorbij liet gaan om haar zegje te doen in de krantenkolommen, op de televisie of op de radio. Wat rest is dan bijvoorbeeld dat ene zinnetje na een reportage in bijvoorbeeld Nova: 'bureau Jeugdzorg wilde geen commentaar geven.' De beeldvorming van de Jeugdzorg is al slecht, dit maakt het er niet beter op. 'Ze zijn afhoudend. Ze willen geen pottenkijkers.'

Natuurlijk er zijn journalisten en programma's die hun werk maar half doen, uit zijn op bloed maar toch: scheer de media niet over één kam. Betrach zoveel mogelijk openheid.

Het lijkt mij een goed idee, maar misschien gebeurt zoiets al in den lande, dat de Jeugdzorg en de pers toenadering zoeken om achter de schermen meer te weten te komen over elkaars werkwijze. Nodig de pers eens uit om een kijkje te komen nemen. En laat de pers vertellen over hoe haar "product" tot stand komt.

Twee jaar geleden organiseerde de MO-groep een bijeenkomst tussen Jeugdzorgmedewerkers (vooral directeuren waren daar van de partij, herinner ik me) en vertegenwoordigers van de media. Belangrijkste onderwerp van dat gesprek: waarom is de beeldvorming van de Jeugdzorg in de pers zo beroerd, en wat kunnen we doen om daarin verandering te brengen? Of dat tot vervolgactie heeft geleid, weet ik niet. Gaat het dan altijd mis in de pers met de Jeugdzorg? Nee natuurlijk niet. Een paar weken geleden was er op de televisie hoe het prima kan. Gezinsvoogden Janine Prins en Indra Lodiers van de William Schrikker Groep, vergezeld door bestuurder Peter Kouwenberg waren aan tafel geschoven bij Pauw en Witteman. Rustig, duidelijk en hun rug recht houdend deden ze hun verhaal. Er passeerden tal van onderwerpen de revue: de achtergronden van een uithuisplaatsing, de reputatie van gezinsvoogden, de werkdruk en de agressie waar gezinsvoogden mee te maken krijgen. Mooi dat nu niet (alleen) de bestuurder wat vertelde over de Jeugdzorg maar de medewerkers uit de praktijk die uit de eerste hand over hun ervaringen vertelden. Ik hoop dat dit vaker gaat gebeuren.

Olaf Stomp, hoofdredacteur SoziO (vakblad voor sociale en pedagogische beroepen – www.sozio.nl), freelance journalist en tekstschrijver.

Wet op de Jeugdzorg,

... zorg voor de Jeugd?

In 2005 is de Wet op de Jeugdzorg in werking getreden.

De bedoeling van de Wet op de jeugdzorg is het creëren van rechten voor de burgers.

En met name de jongeren waar het om gaat.

Echter, de wet blijkt eerder gericht te zijn op de beheersing van de Jeugdzorg dan op het creëren van rechten. Een voorbeeld: eerdere vormen van Jeugdzorg, die goed functioneerden, zoals bvb het JAC en jongeren adviesbureaus zijn opgegaan in Bureau Jeugdzorg. De medewerkers mogen vervolgens niet meer de hulp bieden waar zij goed in waren, waardoor de cliënt niet meer de laagdrempelige hulp krijgt die voorheen voorhanden was. Hier is eerder een “recht” mee verwijderd dan gecreëerd.

Er is in onze ogen een bureaucratisch systeem in het leven geroepen, dat gezien de wachtlijsten overal, er niet toe leidt dat burgers hun recht op zorg ook op tijd kunnen “verzilveren”.

Daarnaast, een aanzienlijk deel van de cliënten van Bureau Jeugdzorg wil dit recht op zorg helemaal niet. Zij willen zorg mijden. Zij zouden de zorg liever helemaal niet ontvangen.

Ondanks de Wet is het onduidelijk of Bureau Jeugdzorg, als er sprake is van een kindbeschermings maatregel, aanspraak heeft op de zorg, die zij net zelf gecreëerd heeft.

Door de Wet op de Jeugdzorg is het Provinciale denken en de verplichte Regionale plaatsing vaak een verkeerd blok aan het wachtlijst-been.

Op zich is het zo, zo, zo beginsel, dus onder andere de zorg zo dicht mogelijk bij huis leveren, een goed beginsel. In de praktijk blijkt het echter lang niet altijd zo te werken. En blijkt het een nogal eens belemmering te zijn voor plaatsing. Dit doet zich bijvoorbeeld nogal eens voor bij spoedplaatsingen, dus als de nood het hoogst is. Instellingen in een andere provincie nemen niet op omdat de kinderen uit de eigen provincie voor gaan of omdat de instelling geen jongere vanuit een andere provincie op mag nemen. Het zou een stimulans kunnen zijn voor de eigen provincie om voldoende Jeugdzorg te creëren. Helaas blijkt dit in de praktijk alleen te werken al de provincie bereid en in staat is om extra geld in de Jeugdzorg te investeren. Een provincie of stadsregio die weinig geld heeft kan dit niet en Bureau Jeugdzorg blijft met de kinderen zitten.

Vraaggericht werken is nadrukkelijk opgenomen in de Wet op de Jeugdzorg.

Ook de opdracht om vraaggericht te werken en niet te zeer van het aanbod uit te gaan is een goed uitgangspunt. Het blijkt in de praktijk echter dat de medewerkers van Bureau Jeugdzorg, omdat er nodig hulp geboden moet worden en de benodigde hulp lang niet altijd voor handen is, indiceren voor een plek

waarvoor de wachtlijst niet al te lang is.

Ook hier speelt het gebrek aan financiële middelen, maar ook de bedrijfsvoering van de zorgaanbieder een grote rol in.

Landelijk werkende instellingen.

Het klinkt alweer mooi, één toegang tot de Jeugdzorg en per provincie één Bureau Jeugdzorg die de kinderbeschermingsmaatregelen uitvoert. (en die vervolgens geen jeugdhulpverlening mag bieden, zie eerder). Maar is dit ook mooi? Er is totaal voorbij gegaan aan de realiteit dat een aantal goed functionerende gespecialiseerde instellingen voor Jeugdzorg die zeer nuttig werk leveren. Deze instellingen moesten maar verdwijnen. Door heel veel te lobbyen en ten koste van veel onrust binnen de organisaties is het nu zo ver gekomen dat zij als een soort onderaannemers van Bureau Jeugdzorg aan mogen schuiven, met een onhandige mandaterings-constructie die daarbij hoort. Als er iets minder in structuren en iets meer in mensen en wat deze nodig hebben was gedacht, dan hadden de landelijk werkende instellingen meteen een plekje gekregen in de Wet op de Jeugdzorg. Het had een boel gedoe gescheeld en zou het ook tijd dus geld schelen. De landelijk werkende instellingen zouden zelf de indicaties kunnen stellen, die ze nu bij de Bureaus Jeugdzorg aan moeten vragen.

Niet alleen één toegang tot de Jeugdzorg, maar ook één toegang tot de jeugdbescherming.

Bureau Jeugdzorg heeft de taak gekregen om de toegangsdeur van de Raad voor de kinderbescherming te zijn. De Raad heeft geen spreekuur meer. Zorgmeldingen worden bij Bureau Jeugdzorg gedaan. Bureau Jeugdzorg moet onderzoeken of vrijwillige hulpverlening nog mogelijk is. Zo niet dan volgt er een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de kinderbescherming.

Is dit een verbetering voor de cliënt? Kan deze vertrouwen hebben in de vrijwillig hulpverlener?

Of vraagt de cliënt zich al meteen bij de eerste kennismaking met Bureau Jeugdzorg af of dit misschien de aanloop tot een kinderbeschermingsmaatregel is. De Raad heeft onder druk van efficiency vervolgens steeds sterker de druk opgevoerd naar Bureau Jeugdzorg om zeer uitvoerig te rapporteren voordat zij een onderzoek aanvangen, de facto verwacht zij dat hun kerntaak (onderzoek verrichten) al in het voortraject gedaan wordt. Vervolgens natuurlijk veel dubbelingen in onderzoek en belasting voor de cliënten in de Jeugdzorg. Wie keert het schip?

Het was de bedoeling van de Wet op de Jeugdzorg om de scheidslijnen tussen de vrijwillige hulpverlening en de jeugdbescherming op te heffen. Is dit ook gebeurd?

Wat is erbij gewonnen dat de vrijwillige hulpverlening en de jeugdbescherming onder één dak zijn gekomen? Binnen de Bureaus Jeugdzorg is er nog steeds sprake van verschillende afdelingen.

Het is niet mogelijk dat Bureau Jeugdzorg, als er een OTS is, een jongere “vrijwillig” d.w.z. zonder machtiging van de kinderrechter, plaatst. Met ander woorden, de gezinsvoogd mag zich niet als vrijwillige hulpverlener gedragen. Lastig is dit bijv. bij een kamerplaatsing, die in het kader van een OTS betaald kan worden door Bureau Jeugdzorg. Ook als iedereen het er mee eens is dat de jongere op kamers gaat wonen, moet er toch een machtiging van de kinderrechter gevraagd worden.

In de Wet op de Jeugdzorg staat dat de cliënt één contactpersoon toegewezen krijgt, die de hele periode dat hij cliënt is bij Bureau Jeugdzorg ook zijn contactpersoon blijft. In de praktijk blijkt dit helemaal niet zo te werken. Bovendien kan het waarschijnlijk ook niet werken als er sprake is van een kinderbeschermingsmaatregel waar de cliënt niet gelukkig mee is. De cliënt zal er doorgaans niet blij mee zijn als een vrijwillige hulpverlener een verzoek naar de Raad voor de kinderbescherming stuurt om onderzoek te doen naar de situatie van de cliënt. Wil hij dan dezelfde persoon als gezinsvoogd?

Of moet er naast de gezinsvoogd dan nog een contactpersoon zijn? Wat is de functie van deze contactpersoon? Het is natuurlijk ook mogelijke dat de vrijwillige hulpverlener een zodanige relatie heeft dat hij wel verder kan in de functie van de gezinsvoogd. Dit is te verkiezen omdat de ervaring van deze hulpverlener met het gezin dan niet verloren gaat. Hier lopen we echter tegen de verkokering binnen de bureaus jeugdzorg op die het organisatorisch onmogelijk maken dat diezelfde hulpverlener als gezinsvoogd verder kan. De wetgever, maar ook de werkgever (...) geeft er blijk van voorbij te gaan aan de realiteit van alle dag. We leven niet in een wereld waarin mensen altijd maar tevreden zijn met de hulp die ze (al dan niet opgedrongen) krijgen. We leven niet in een wereld meer waar mensen langjarig hetzelfde beroep blijven uitvoeren. We leven terecht in een wereld waarbij de cliënt zo goed als mogelijk zeggenschap over zijn leven heeft.

Indicatiestelling

Een flink bureaucratisch opgetuigd systeem, waarvan het de vraag is wat het de cliënt oplevert. Voor 1 januari 2005 kreeg de cliënt ook de zorg die de cliënt volgens Bureau Jeugdzorg nodig had, voor zover voorhanden natuurlijk. Hierin is niets veranderd.

Er zijn een aantal zaken die de indicatiestelling extra lastig maken.

Voorbeeld 1:

De instemming met de aanvraag. De ouder(s) met gezag dient in te stemmen. Stel nu dat één ouder instemt en de andere niet. Bureau Jeugdzorg vindt het noodzakelijk dat de zorg er komt. Wat kan het doen? De ouder naar de rechter verwijzen om vervangende toestemming te krijgen? Een verzoek tot onderzoek naar de mogelijkheid van een OTS bij de Raad indienen?

Voorbeeld 2:

De termijn waarbinnen de zorg verzilverd moest worden was aanvankelijk op 3 maanden gesteld. Waar was dit goed voor? Het besluit vervalt als de zorg niet binnen 3 maanden verzilverd werd.

Mede door de enorme wachtlijsten is ingezien om deze norm te laten vervallen. Maar nog steeds moet een verzilveringstermijn in het indicatiebesluit opgenomen worden. Waarom? Wie wordt er mee onder druk gezet? Het zou mooi zijn als de provincie/stadregio het zich aan zou rekenen als de zorg niet binnen de verzilveringstermijn geleverd kan worden.

Voorbeeld 3:

De C- en GD-toets in de procedure. Het ontwerp besluit dient met de cliënt (C) besproken te worden en de gedragsdeskundige (GD) dient het indicatiebesluit beoordeeld te hebben. Gebeurt dit überhaupt? En als het al gebeurt is dit voor of nadat het met de cliënt besproken is? Bespreek je het ontwerp-besluit zo nodig twee keer met de cliënt? Is daar de tijd en ook in de ogen van de cliënt het nut voor?

In de Wet op de Jeugdzorg zijn regels opgenomen m.b.t. het uitwisselen van informatie.

Bureau Jeugdzorg mag informatie verstrekken als het doel overeenkomt met het doel waarvoor de beroepskracht aan wie Bureau Jeugdzorg de informatie wil geven.

Bureau Jeugdzorg moet de cliënt dan nog wel op de hoogte stellen van de informatie-uitwisseling. Instellingen echter die niet onder de wet op de Jeugdzorg werken, zijn ook niet aan deze wet gebonden. Zij hebben hun eigen privacy regels. Geregeld verschaffen deze instellingen, bvb een school of een GGZ instelling, alléén informatie met instemming van de cliënt.

Dit is heel belemmerend voor de uitvoering van de taken van Bureau Jeugdzorg. Ook voor het uitvoeren van de OTS is het verkrijgen van voldoende informatie heel belangrijk.

Regie en doorzettingsmacht op dit punt ontbreekt.

De Wet op de Jeugdzorg eindigt abrupt op de leeftijd van 17 jaar en 364 dagen. Uit juridisch oogpunt is geheel rechtlijnig bedacht dat daarna de juridische meerderjarigheid is aangebroken. Al lang voor 1 januari 2005 is bekend dat de volwassenwording nog wel enige jaren doorgaat.

Met name voor jongeren die in de knel zitten en pas omstreeks hun 18e problematiek krijgen is het zwak gesteld met de Jeugdzorg die hen nog geboden kan worden. Gelukkig wordt er bij het strafrecht voor gepleit om jeugdigen onder het regiem van het jeugdstrafrecht tot hun 21e of 23e te behandelen. Dat lost echter in het geheel niet op dat jongeren hun civiele recht op Jeugdzorg ook na hun 18e levensjaar kunnen krijgen. Ook hier in plaats van een harde breuk een adequate oplossing die continuering biedt uitkomst moeten bieden.

Wat natuurlijk nooit bij Wet te regelen valt is het domein van het professioneel verantwoord (gezamenlijk) handelen vanuit een juiste grondhouding en bejegening naar de cliënt. Toch ligt daar het antwoord op veel hiaten en kritiek. De laatste jaren is het gelukkig de discussie over systematisch samenwerken met cliënt en collega's uit verwante instellingen weer hoog op de agenda geplaatst. Mogelijk is de kans die in 2005 te laat klonk om in elk geval altijd te starten (en zonodig te herstarten) met een objectieve inventarisatie samen met de cliënt en zijn betrokken systeem (zijn familie en zijn netwerk) alsnog het overwegen waard. De eigen kracht van (een herziene) Wet op de Jeugdzorg zou ook daarmee gediend zijn, is onze overtuiging.

FOKKE & SUKKE

HALEN DE KLIMAATDOELSTELLINGEN NIET

DE NORM VOOR
GEBAKKEN LUCHT...

IS IN NEDERLAND
NU AL OVERSCHREDEN!!!

www.foksuk.nl

Olga Ruitenbergh
Juni 2009

Wet op de Jeugdzorg

...& wet op de ondertoezichtstelling...

In de wet op de ondertoezichtstelling staan een aantal onhandige elementen die strijdig zijn of zijn er juist elementen (nog) niet opgenomen die heel nuttig zouden zijn.

Voorbeeld 1:

De Toetsende taak van de Raad met name bij het niet meer gebruik maken van de machtiging of het niet verlengen van de machtiging. Kennelijk heeft de overheid zo weinig vertrouwen in de deskundigheid van Bureau Jeugdzorg dat zij het nodig vond om deze toetsende taak in de wet op te nemen. Hoe kun je goed werk leveren als je geen vertrouwen van je opdrachtgever geniet.

Daarnaast, het is weer veel extra werk om de instemming van de Raad te krijgen voor een thuisplaatsing. En de wet op de OTS is er juist primair op gericht dat de ouders zelf weer voor hun kind kunnen zorgen. Met andere woorden; de toetsende taak is in strijd met de geest van de ondertoezichtstelling.

Voorbeeld 2:

Schriftelijke aanwijzing: een van de weinige "dwingende" middelen die Bureau Jeugdzorg heeft om ouders en kinderen er toe aan te zetten om hun gedrag te veranderen. Er is echter geen sanctie op het niet opvolgen van de schriftelijke aanwijzing in de wet opgenomen. De ontzetting daargelaten, dit is niet een reële sanctie. Wat voor kracht heeft de schriftelijke aanwijzing dan?

Alleen de ouder met gezag en de 12 + minderjarige moeten de schriftelijke aanwijzing opvolgen en kunnen aan de rechter om vervallen verklaring van de aanwijzing vragen. Waarom niet ook andere mensen, zoals bv de ouder zonder gezag of de verzorger van het kind. Het komt geregeld voor dat Bureau Jeugdzorg ook hen een schriftelijke aanwijzing wil geven, maar het niet doet omdat deze personen de schriftelijke aanwijzing niet op hoeven te volgen.

Voorbeeld 3:

Omgangsregeling. In de wet staat niet of bij een uithuisplaatsing in het kader van een machtiging, ook

voor de ouder zonder gezag of een ander familielid een omgangsregeling vast kan stellen.

Op grond van de Wet OTS kan de ouder zonder gezag de rechter niet vragen om het vervallen verklaren van de door Bureau Jeugdzorg vastgestelde omgangsregeling. Zo wordt de ouder zonder gezag verplicht om met een advocaat te procederen? Een lacune in wetgeving.

Voorbeeld 4:

Volgens de Wet op de Jeugdzorg moet er alleen een geldig indicatiebesluit van Bureau Jeugdzorg meegestuurd worden. Kinderrechters eisen in voorkomende gevallen echter ook dat het AWBZ –LVG indicatiebesluit meegestuurd wordt. Probleem is dat zowel Bureau Jeugdzorg als ook het CIZ op een geheel ander moment hun indicatie afgeven. De geldigheid is vaak door bureaucratie in het geding..

Voorbeeld 5:

Bureau Jeugdzorg moet zijn werk zorgvuldig doen. Soms is het nodig, om een situatie van een cliënt goed in te kunnen schatten, dat er onderzoek wordt gedaan naar de persoonlijkheid van de ouder of de jongere. Voor dit onderzoek heb je de instemming van de ouder met gezag nodig. Als de ouder hier geen toestemming wil geven, dan kan er geen onderzoek gedaan worden. Of als de ouder wel toestemming heeft gegeven en het resultaat bevalt hem of haar niet. In beide gevallen krijgt Bureau Jeugdzorg niet de benodigde informatie. Bureau Jeugdzorg ontbeert opnieuw autoriteit en doorzettingsmacht. Kostbaar onderzoek en het resultaat ervan verdwijnt. De kinderrechter zal gemachtigd moeten zijn om vervangende toestemming af te geven, dan wel als opdrachtgever voor het onderzoek te functioneren.

Voorbeeld 6:

Plaatsing in een AWBZ instelling: als ouders niet willen dat hun kind in een AWBZ instelling opgenomen wordt, of een jongere van 12 jaar en ouder wil zelf niet opgenomen worden, dan is een machtiging uithuisplaatsing van de kinderrechter niet voldoende. Er moet een BOPZ procedure gevolgd worden en Bureau Jeugdzorg kan niet zelf een BOPZ machtiging aan de rechter vragen. Dit zal de officier van justitie moeten doen.

Tot slot: een pleegouder kan aan Bureau Jeugdzorg vagen om af te zien van een krachtens machtiging toegestane wijziging van de verblijfplaats. Als Bureau Jeugdzorg het kind toch uit het pleeggezin wil plaatsen, naar huis of naar een ander pleeggezin, dan kan de pleegouder dit voorleggen aan de kinderrechter. De kinderrechter kan echter volgens de WOTS niet beslissen dat Bureau Jeugdzorg het kind in het pleeggezin moet laten. Een machtiging hoeft immers niet ten uitvoer gelegd te worden, tenzij de Raad hier om vraagt. Toch zijn er kinderrechters die dit besluiten en Bureau Jeugdzorg is meestal zo braaf dat zij het kind in het pleeggezin laten.

In de nieuwe kindbeschermingswetgeving is hier overigens een oplossing voor gevonden. De pleegouder krijgt het blokkaderecht, zoals nu al het geval is bij voogdij.

*Olga Ruitenber
juni 2009*

Congres ‘zorg om de Jeugdzorg’

...universiteit van Rotterdam, 24 april 2009

Dit congres is voortgekomen uit een open brief van een aantal jeugdrechts advocaten. Zij zien een toename van het aantal uithuisplaatsingen en maken zich daar zorgen over.

Anders dan andere congressen hoefde men geen grote som geld op tafel te leggen voor deelname. Een groot voordeel omdat zo ook de werkers zelf acte de presente konden geven.

Er waren vertegenwoordigers van alle partijen in de jeugdzorg. Raadswerkers, gezinsvoogden, vrijwillige

hulpverleners, AMKers, kinderrechtshouders, advocaten, pupillen, ouders en pleegouders.

In de collegezaal zijn zo'n 600 mensen bij elkaar, de sfeer is goed en de eerste spreker wordt ingeleid en gaat naar het podium.

De heer Brenninkmeijer, onze nationale ombudsman voert het woord.

Hij vertelt over het complexe systeem en als gevolg de traagheid waarmee de werkers werken.

Hij illustreert dit met een voorbeeld waarbij een moeder wacht op vrijwillige hulpverlening omdat haar kinderen niet meer naar school gaan. Het duurt meer dan twee maanden voordat men daarop reageert. Inmiddels is het te laat voor ambulante hulpverlening en is de zaak zo geëscaleerd dat die kinderen uit huis geplaatst moeten worden. Hij vertelt over de complexiteit en de enorme gevestigde belangen die hierachter schuil gaan. Belangen die het systeem stroperig maken en flexibele hulpverlening blokkeren. Belangen die een wij - zij effect creëren en waarbij men elkaar wederzijds de competenties bevecht. Hij wijst op de perverse uitwerking van de daadkracht van de politiek. De politiek die met keiharde maatregelen er voor wil zorgen dat er vanaf 2010 geen civiele opvang in gesloten justitiële inrichtingen meer plaatsvindt en daartoe nieuwe plaatsingen vanaf 1 juli verbiedt. Er wordt niet verteld waar die kinderen dan geplaatst kunnen worden.....

Het kan en moet minder complex, simpeler en met minder regels, en met meer continuïteit in de hulpverleningsrelatie. Ik ben het met hem eens, er wordt echter geen weg gewezen hoe dit te bereiken.

Tonnie van de Weterings neemt het over.

Zij wijst op het belang van een goede besluitvorming bij uithuisplaatsing. Het is primair niet zo dat men te snel of te vaak uit huis plaatst, maar dat men onvoldoende overwogen uit huis plaatst. Op het moment dat je beslist dat je uit huis plaatst heb je een draaiboek voor de terugplaatsing en start tegelijkertijd het werkprogramma in de thuissituatie. Te vaak nog wordt er uit huis geplaatst zonder visie wat er verder moet gebeuren. Hulpverleners die het kind terugplaatsen, belanden in een emotioneel vacuüm. Dit zou verboden moeten worden. Voor de ontwikkeling van een kind is een hechtingsrelatie nodig. Dit is niet altijd de bloedband. Om die hechtingsrelatie de beste kansen te geven moet er zo snel mogelijk een besluit komen waar het kind kan/moet opgroeien. Crisisplaatsingen zijn uit den boze. Je moet eerst zicht hebben op de situatie en wat er nodig is om vervolgens te besluiten tot een verantwoorde geplande uithuisplaatsing. Verder moet je bedenken dat een beetje hulp niet helpt, het is niet effectief en dus weggegooid geld. Het gaat om intensieve vasthoudende hulp waar existentiële trouw aan het kind vanzelfsprekend is.

Er volgen nog verschillende sprekers en er is een uitwisseling met de zaal en forumdiscussie.

Hieruit teken ik op dat de jeugdzorg gebukt gaat onder protocollen, bureaucratisering en wat al niet waardoor we ons werk niet goed kunnen doen. Dit laat onverlet dat er ook terechte kritiek is op de inzet van jeugdzorgwerkers die hun werk niet goed doen. Niet terugbellen, niet bereikbaar, aan het lijntje houden, geen informatie geven, verschuilen achter de gedragsdeskundige, het gesprek ontlopen, een starre opstelling en niet echt willen luisteren naar het kind en/of de ouders.

Zoals altijd geldt dit niet voor iedereen en zeker niet voor jou, maar toch moeten we erkennen dat er collega's zijn die er met de pet naar gooien of simpelweg niet geschikt zijn voor het vak.

Te vaak wordt dit met de mantel der liefde bedekt en als je dat doet dan hou je niet echt van je vak en hou je ook niet van je collega.

Na afloop was er het drankje en het napraten. De uitwisseling en de ontmoeting met elkaar was goed. Het geeft inspiratie en op een bepaalde manier krijg je een hart onder je riem. En dat is goed. De complexiteit en de stroperigheid zijn er niet meteen mee opgeheven maar je krijgt wel weer frisse moed om er tegen aan te gaan.

Meer tijd...

...meer kwaliteit

Met deze titel wil het bureau jeugdzorg Rotterdam samen met de William Schrikker groep de bureaucratie te lijf. Het uitgangspunt is simpel:

vergroot je de contacttijd met het gezin dan vergroot je de kwaliteit.

Dit is een sympathieke manier van denken en alleszins aannemelijk. Een gezin die zijn hulpverlener regelmatig ziet ervaart hierin meer erkenning dan het gezin dat zijn hulpverlener zelden of nooit te zien krijgt. Dit initiatief van Rotterdam is een erkenning voor het gezin. De hulpverlener moet hoe dan ook in de gelegenheid gesteld worden om contact met het gezin te hebben en te doen wat nodig is en de administratieve verplichtingen is daar een afgeleide van. Op het moment dat administratieve verplichtingen de hulpverlener in de weg zitten, moeten die verplichtingen vereenvoudigd worden, uit handen genomen door een administratief medewerker of die verplichtingen moeten simpel achterwege blijven. Hoe dan ook in Rotterdam wil men er ernst mee maken dat het contact met het gezin primair gesteld wordt. Dit heeft de eerste prioriteit. De BMJ juicht dit initiatief van harte toe. Dhr. R. Meeuwissen van BJZ Rotterdam vertelt dat het project nog in een prematuur stadium is, dat men na de zomer de jeugdbeschermers bij de voorbereiding wil betrekken en in januari 2010 willen starten. Het betreft een pilot van 200 casussen. In elk geval wil men dat de gezinsvoogd meer tijd aan het gezin kan besteden waarbij zoveel mogelijk administratieve taken door een administratie wordt gedaan. Deze verbetering van de hulpverlening door intensiever contact, kan mogelijk ook leiden tot minder uithuisplaatsingen. Voor de financiering denkt men dit op termijn budget neutraal te regelen maar in de voorbereiding wordt de garantie gegeven dat er binnen BJZ financiële ruimte is. Wordt vervolgd!

Anne Braaksma

Ervaringen uit de praktijk...

...crisispleeggezin en toch geen 'match'...

In 2007, na een boeiende pleegzorg informatiebijeenkomst, besloten mijn man en ik ons aan te melden als pleeggezin. Een zorgvuldig en intensief screeningsproces volgde, waarna wij vanaf juli 2008 actief als crisispleeggezin beschikbaar kwamen. Voor ons gezin betekende dit dat wij vanaf dat moment een meisje of jongen in de leeftijd van 4 tot 10 jaar in "crisis" voor 3 maanden zouden kunnen opvangen.

Wat mij sindsdien heeft verbaasd, is dat wij meer dan een half jaar te horen kregen dat er geen crisisplaatsen nodig waren, dat er geen "match" was. Dit terwijl ik van mensen om mij heen, werkzaam bij Bureau Jeugdzorg, te horen kreeg hoe hard zij steeds zochten naar geschikte opvang voor kinderen in deze leeftijd. In januari 2009 heb ik het heft enigszins in eigen hand genomen en heb ik de ouders van een jongetje van de school van mijn kinderen aangeboden als netwerkplaatsing bij ons te verblijven. Met erg veel plezier en voldoening bieden wij hem nu een plekje in ons gezin, gaat hij met grote stappen vooruit op school en heeft hij wekelijks contact met zijn ouders. We blijven een 'crisispleeggezin'. Dit betekent dat er voor hem een plekje moet worden gevonden in een perspectief biedend gezin. Maar zoals iedere werker in de Jeugdzorg weet, is dit niet zomaar gevonden. Naar verwachting zal zijn plaatsing nog een aantal keren moeten worden verlengd. Dit brengt mij bij mijn volgende verbazing, de "wachtlijsten" voor plekken in een pleeggezin. Het is toch meer dan zorgelijk te noemen dat een voorziening als pleegzorg, die nu toch al enige tijd bestaat in Nederland, nog steeds niet het geld, de mensen en/of de middelen beschikbaar heeft om kinderen snel in gezinnen te kunnen plaatsen. Daarnaast is het jammer te merken dat dit soort organisaties weinig flexibel zijn. Zo hoor ik genoeg geluiden uit mijn omgeving van mensen die hun interesse in pleegzorg hebben laten varen nadat bleek dat alléén vakantiepleegzorg of weekendpleegzorg niet meer tot de mogelijkheden behoort. Ondanks deze kritische noten, die mijns inziens altijd moeten worden gekraakt, blijven wij met zeer veel plezier in de toekomst kinderen tijdelijk een warm, liefdevol en stabiel "thuis" bieden.

Cintha Eelman

Eén Hulpverlener...

...voor het gezin.

Dat is de visie waarmee het bureau jeugdzorg Amsterdam de verkokering wil doorbreken.

Henry Jansen beleidsmedewerker van het bureau jeugdzorg Amsterdam vertelt dat men hierover gedachten uitwisselt om dit in de praktijk mogelijk te maken. Op dit moment loopt er een pilot van Pro Kid in Amsterdam. Bij melding wordt gekeken of het gezin al bekend is. Hiervoor moet een zoekfunctie binnen IJ operationeel gemaakt worden zodat men op basis van postcode kan zien of het gezin geregistreerd staat. Is dat het geval dan zal de betreffende medewerker de zaak verder op zich nemen. Een puzzel waar men in de praktijk tegen aan loopt zijn de verschillende financieringssystemen. Voor de toegang, waaronder ook de vrijwillige hulpverlening valt, geldt geen aparte caseload. Men krijgt een som geld waarvoor men diverse prestaties moet leveren, een caseload zoals bij de gezinsvoogdij en jeugdreclassering bestaat bij de toegang niet.

In de vorige Nieuwsbrief attendeerde Paulien Wijchers van de BJAA ons op deze ontwikkeling. Haar vraag was wat 'wij', de werkers die het moeten uitvoeren, hiervan vinden.

Ik hoop dat de werkers hier positief en enthousiast over zijn. Het bestuur van BMJ zou een dergelijke ontwikkeling in elk geval van harte toejuichen. Als het even kan moet je niet willen dat een zaak overgedragen wordt. Dit geldt voor de vrijwillig hulpverlener die tegen de grenzen van de vrijwilligheid oploopt en waar een maatregel van een ondertoezichtstelling nodig is.

In die zaken zou het heel normaal moeten zijn dat de vrijwillig hulpverlener als gezinsvoogd verder gaat. Een uitzondering kan gemaakt worden wanneer vanuit het gezin bezien het beter is als iemand anders het overneemt, bijvoorbeeld omdat de relatie te zeer verstoord is.

Het omgekeerde geldt ook. Bij een ondertoezichtstelling waar de maatregel beëindigd wordt maar nog wel hulpverlening nodig is of waar de pupil meerderjarig wordt, gaat de gezinsvoogd nu als vrijwillig hulpverlener verder. Dit geldt ook voor overige kinderen die niet onder toezicht staan in een gezin. Wanneer die kinderen hulp nodig hebben dan moet de gezinsvoogd in de functie van vrijwillige hulpverlening die hulp kunnen geven. Op 29 oktober 2003 is door Ella Kalsbeek een motie ingediend om dit laatste te onderzoeken en mogelijk te maken. Naar mijn mening kan dit echter ook nu al toegepast worden. De bureaus Jeugdzorg hebben nog steeds een wettelijke taak om ook vrijwillige hulpverlening te verlenen. Wanneer een gezinsvoogd vrijwillig hulp moet geven voor de andere kinderen in het gezin of als na-hulp na het einde van de ondertoezichtstelling dan is daar geen enkele formele belemmering. Sterker nog de huidige wet op de Jeugdzorg draagt het Bureau Jeugdzorg op om zoveel mogelijk dezelfde hulpverlener in te zetten en zo de continuïteit te bewaren. (zie artikel 13 lid 8.)

Wisselen van hulpverleners is slecht voor de hulpverleningsrelatie.

In onderzoek door Duncan en Miller (2000) wordt vastgesteld dat het voor de effectiviteit van de hulpverlening niet uitmaakt welke gestandaardiseerde therapie gebruikt wordt.

Het resultaat van de verandering is voor±

- 40 % gerelateerd aan klantspecifieke factoren,
- 30 % aan de relatie tussen de klant en de hulpverlener,
- 15 % aan het vermogen van de hulpverlener om hoop en verwachting te kunnen wekken en
- 15% aan de gebruikte therapie.

Een relatie die voortdurend onderbroken wordt kan niet tot stand komen en leidt tot frustratie en weezin tegenover alles wat met de hulpverlening te maken heeft. Dit moeten we niet willen.

Één hulpverlener voor een gezin waarin die hulpverlener trouw en vasthoudend is. Dat is een visie waar je mee kunt thuiskomen. De puzzels die dat in de praktijk oplevert moeten met alle kracht die in ons is worden aangepakt zodat dit zo snel als mogelijk is vanzelfsprekende praktijk wordt.

Anne Braaksma

Signs of Safety

...een manier van onderzoeken van potentieel risicovolle situaties.

Bureau Jeugdzorg Drenthe en Zeeland werken met succes aan een nieuwe methode van het beoordelen van veiligheidssituaties in gezinnen, Signs of Safety.

Onlangs is het boek "Veilig opgroeien" uitgebracht waarin de methode omschreven staat waarmee Jeugdzorg en kindbescherming in Nederland potentieel risicovolle situaties kunnen beoordelen.

Roelof Martens heeft deze methode in Nederland geïntroduceerd. De methodiek is er op gericht om in onveilige gezinssituaties samen met de familie oplossingen te zoeken om het voor de kinderen in deze situatie veiliger te maken. Het is er op gericht positieve krachten in het gezin aan te boren en te vergroten.

Signs of Safety is een uit Australië afkomstige methode, ontwikkeld door Andrew Turnell en Steve Edwards. De wortels van deze theorie liggen in het oplossingsgericht denken.

In samenwerking met 150 hulpverleners in Australië zijn zij gekomen tot een methode waarbij zelfs de kinderen actief in het ontwikkelen van een veiligheidsplan worden betrokken. Aan de hand van het tekenen van een veilig, onveilig en een droomhuis wordt het gesprek met kinderen gevoerd.

De methode wordt wereldwijd toegepast. Uit Australisch onderzoek blijkt dat tussen 1996 en 2007 er een afname van 53% is geweest van kinderen die uithuis geplaatst werden nadat deze methode werd toegepast.

In april 2009 vond een congres plaats, waar Andrew Turnell een energieke toespraak hield om zijn methode ook bij andere Bureaus Jeugdzorg onder de aandacht te brengen.

Voor meer informatie: www.signsofsafety.net

Marlene Stiekema

Multidimensionaal Treatment Fostercare

... alternatief voor gesloten Jeudgzorg?

MTFC is een programma gericht op jeugdige delinquenten tussen de 12-18 jaar.

Op 17 april 2009 vond een congres plaats in de Beurs van Berlage in Amsterdam, waar jeugdzorgwerkers, hulpverleners, kinderrechters en andere geïnteresseerden bijeen kwamen om geïntroduceerd te worden met- en geënthousiasmeerd te raken voor- deze nieuwe methode.

In Multidimensional Treatment Fostercare worden jongeren voor maximaal een jaar in een speciaal daarvoor opgeleid opvoedgezin geplaatst. Opvoeders begeleiden een kind door ondersteuning van een team van acht professionals die minimaal één keer per week samenkomen om de voortgang te bespreken. Voor opvoedouders is er 24 uur ondersteuning beschikbaar in urgente situaties. Door middel van een puntenstelsel verdient de jongeren vrijheden. Het traject bestaat uit drie fases.

Fase 1 is sober en hierin staat de jongeren onder constant toezicht van de opvoedouder. Bij een terugval gaat een jongere terug naar deze fase.

In fase 2 en 3 wordt er geleidelijk gewerkt naar meer privileges.

Ouders worden vanaf het begin van het traject betrokken. Ouders krijgen dezelfde vaardigheden als de jongeren aangeleerd, zodat niet alleen de jongere, maar ook de thuissituatie is aangepast bij terugkomst naar huis. Als de jongere niet naar huis kan na het traject wordt vanaf dag één nagedacht over waar de jongere na het traject naartoe gaat.

MTFC staat in Nederland nog in de kinderschoenen.

Momenteel zijn er in Nederland 30 plekken waar jeugdigen kunnen worden geplaatst. In Arnhem wordt met de MTCF gezinnen gewerkt. Een uitbreiding naar alle provincies is noodzakelijk om alle kinderen een alternatief te kunnen bieden op Jeugdzorg plus of gesloten jeugdzorg.

Gebleken is dat een plek in een opvoedgezin, waar opvoedouders betaald worden via het Ministerie van Justitie, voordeliger is dan een gesloten/jeugdzorg plus plaatsing. Daarnaast blijft het belangrijkste argument, dat ieder kind een kans verdient in een gezinssituatie de opvoeding en begeleiding te krijgen en positief gedrag en vaardigheden aan te leren, zodat terugval in delinquent gedrag tot het verleden behoort.

www.mtfc.com

Marlene Stiekema

De media van maand tot maand,

Maart 2009

Op de vlucht voor Jeugdzorg...
(Netwerk TV, 5 maart 2009)

Nederlandse ouders van wie de kinderen uit huis geplaatst of onder toezicht gesteld dreigen te worden, vluchten met hun kinderen naar België. Dat meldt actualiteitenrubriek Netwerk vanavond op basis van eigen onderzoek in Nederland en België.

Lucienne Janssen van het Comité Bijzondere jeugdzorg in Maaseik constateert in haar regio een toename van het aantal Nederlandse gezinnen dat vanwege dreigende uithuisplaatsing van de kinderen naar België vertrekt: 'Momenteel begeleiden wij zo'n tien tot vijftien Nederlandse gezinnen, dat is zo'n vijf tot acht procent van ons totale dossierbestand', aldus Janssen vanavond in Netwerk.

De media van maand tot maand,

April 2009

Uit elkaar, en de kinderen dan?

(Nieuwsbericht ministerie voor Jeugd & Gezn, maart, april 2009)

Een scheiding kan grote gevolgen hebben voor de ontwikkeling van kinderen.

Om problemen te voorkomen of te verminderen, moeten ouders vóór de scheiding goede afspraken maken. Zowel over de opvoeding van hun kind(eren) als over de wijze waarop zij na de scheiding het ouderschap voortzetten.

Het verplichte ouderschapsplan maakt onderdeel uit van de wet Bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding die op 1 maart 2009 in werking is getreden. In een ouderschapsplan moeten de ouders afspraken maken over verdeling van de zorg voor de kinderen, alimentatie voor de kinderen en informatie-uitwisseling: ouders moeten elkaar op de hoogte houden over hun kinderen. Een ouder is verplicht om de ontwikkeling van de band van zijn of haar minderjarig kind met de andere ouder te bevorderen, en de ouder die niet het gezag uitoefent, heeft niet alleen het recht maar ook de plicht tot omgang met het kind. Ouders moeten ook aangeven hoe zij hun kinderen hebben geïnformeerd over en betrokken bij de afspraken.

In de wet staat dat een kind recht heeft op gelijkwaardig ouderschap na een scheiding. Dat betekent dat een kind met beide ouders contact heeft, in het belang van het kind. Het uitgangspunt is dat beide ouders na de scheiding verantwoordelijk blijven voor de kinderen.

De media van maand tot maand,

Mei 2009

VERDACHTE VADERS

(Zembla, 24 mei 2009)

Na een echtscheiding is er vaak ruzie over de omgang met de kinderen. Een toenemend aantal vrouwen gebruikt een zeer zwaar middel om gelijk te krijgen: ze doen aangifte van seksueel misbruik door de vader. Uit onderzoek blijkt dat bijna de helft van die beschuldigingen vals is. Maar de verhalen van de 'slachtoffers' zijn zo verschrikkelijk, dat de zedenpolitie ze vaak voor waar aanneemt.

Zoals gebeurde in de geruchtmakende zedenzaak in Breda. Begin maart 2009 werd een gescheiden vader na zeven maanden voorarrest vrijgesproken van incest met drie van zijn kinderen. ZEMBLA spreekt met de politie, het OM en de moeder die de aangifte deed in deze zaak.

Het Openbaar Ministerie had in de Bredase zedenzaak zelf om vrijspraak gevraagd, omdat de verklaringen van moeder en de kinderen niet geloofwaardig waren. Ook de bekentenis van vader was op ongeoorloofde wijze tot stand gekomen.

Zedenrechercheurs als hulpverlener

Paul van den Eshof van de Landelijke Expertisegroep Bijzondere Zedenzaken (LEBZ) constateert in ZEMBLA dat zedenrechercheurs te weinig aan waarheidsvinding doen en zich teveel opstellen als hulpverlener. In 95% van de zaken die de LEBZ onderzoekt bij beschuldigingen van seksueel misbruik na een scheiding, adviseren zij om verdere vervolging te stoppen.

Van den Eshof: "De aangeefster heeft goede bedoelingen, de getuige heeft goede bedoelingen, de rechercheurs hebben goede bedoelingen. Alleen het resultaat is niet goed."

Fouten door de politie

Officier van Justitie Huibert Donker erkent dat er fouten zijn gemaakt door de politie bij de zaak in Breda

en onderschrijft de conclusies van het LEBZ-rapport. “Waarheidsvinding betekent ook dat je ook altijd de mogelijkheid open moet houden dat iemand het niet gedaan heeft”, aldus Donker. Dit in tegenstelling tot de politie zelf, die volhoudt dat er niets mis is gegaan in de verhoren van de verdachte vader.

Kwaliteitsstandaarden in de Jeugdzorg

...een boek....

De nieuwsbrief van het Nederlands Jeugd Instituut berichtte dat Minister Rouvoet onlangs het boek “Kwaliteitsstandaarden in de Jeugdzorg” in ontvangst heeft genomen. Nieuwsgierig geworden heb ik de website van Stichting Quality4Children Nederland (www.q4c.nl) opgezocht. Quality4Children Nederland werkt aan de kwaliteitsverbetering van de Nederlandse jeugdzorg. In navolging van het Europese initiatief heeft Quality4Children Nederland kwaliteitsstandaarden vastgesteld in nauw overleg met kinderen en jongeren die in een residentiële setting of pleeggezin verblijven. Ook ouders zijn betrokken. In het najaar van 2009 wordt hierover een congres gehouden. Recent is hieromtrent een boek verschenen: Kwaliteitsstandaarden Jeugdzorg Q4C, Wat kinderen en jongeren belangrijk vinden als ze niet thuis wonen. Auteur o.a. Fiet van Beek. Quality4Children Nederland zet zich in voor daadwerkelijke implementatie van deze kwaliteitsstandaarden in de Nederlandse jeugdzorg. In het najaar van 2009 volgt een congres hierover.

Hieronder staan de kwaliteitsstandaarden, ter overweging maar zeker ook ter discussie.

Kwaliteitsstandaarden van Q4C Nederland :

0. Alles is erop gericht om uithuisplaatsing te voorkómen.

Ik woon het liefst thuis of bij familie of bekenden.

1. Jeugdigen en hun familie hebben de regie.

Mijn familie en ik bepalen wat er met mij gebeurt.

2. De jeugdigen worden ondersteund bij de te nemen beslissingen.

Ik krijg hulp bij de keuzes die ik moet maken.

3. Jeugdigen en hun familie worden goed geïnformeerd.

Ik krijg genoeg en de juiste informatie zodat ik een goed besluit kan nemen

4. De juiste hulp wordt zo snel mogelijk geboden.

Ik en/of mijn familieleden krijg(en) snel goede hulp.

5. De plaatsing wordt goed voorbereid en begeleid.

Mijn familie en ik weten goed waar we aan toe zijn als ik ergens word geplaatst.

6. Het hulpverleningsplan garandeert continuïteit, samenhang en resultaten.

Het hulpverleningsplan maakt duidelijk welke doelen wanneer worden bereikt.

7. De plaatsing sluit aan bij de achtergrond en behoeften van jeugdigen.

Ik word op een plek geplaatst die bij mij past en waar ik me kan ontwikkelen.

8. De plaatsing en de hulp bieden de jeugdigen een zo gewoon mogelijk leven.

Ik wil geen speciaal geval of uitzondering zijn.

9. Jeugdigen kunnen blijven wonen op een plaats waar zij zich thuis voelen.

Ik wil niet naar een andere plek als ik me goed en thuis voel waar ik woon.

10. Jeugdigen kunnen contact (onder)houden met familie en vrienden.

Ik kan bij mijn familie en vrienden blijven horen en contact met hen hebben.

11. Pleegouders en professionals zijn vaardig in het opvoeden en helpen van jeugdigen.

Ik word goed geholpen bij al mijn vragen en problemen.

12. Pleegouders en professionals luisteren naar jeugdigen en nemen hen serieus.

Ik heb te maken met pleegouders en professionals die geïnteresseerd zijn in mij en mijn mening.

13. Jeugdigen worden gestimuleerd om mee te praten en invloed te hebben op hun leefomgeving.

Daar waar ik verblijf, heb ik inspraak in hoe het er uit ziet en hoe het er aan toegaat.

14. De hulpverlening garandeert de veiligheid van de jeugdigen.

Ik woon op een plek waar ik veilig ben en me thuis voel.

15. Jeugdigen krijgen de mogelijkheid om in contact te komen met leeftijdgenoten in een vergelijkbare situatie.

Ik kan ervaringen uitwisselen, steun en tips krijgen van andere kinderen en jongeren.

16. Jeugdigen kunnen ergens terecht als zij een vraag of een klacht hebben met betrekking tot de hulpverlening. Ik weet bij wie ik terecht kan als ik het ergens echt niet mee eens ben.
17. Jeugdigen en hun familie worden goed voorbereid op de situatie na het verblijf in een pleeggezin of groep.
Ik weet goed waar ik aan toe ben als ik mijn pleeggezin of leefgroep verlaat.
18. Jongeren worden bijtijds voorbereid op zelfstandig (gaan) wonen.
Alle dingen zijn goed voorbereid en geregeld als ik op mezelf ga wonen.
19. Na vertrek uit de jeugdzorg is ondersteuning gegarandeerd, ook voor de familie.
Als dat nodig is, krijg ik ook hulp als ik niet meer in een groep of pleeggezin woon.

Wim Kuiper

Wetsvoorstel

...herziening kinderbeschermingsmaatregelen...

Het Wetsvoorstel herziening kinderbeschermingsmaatregelen ligt momenteel ter advisering bij de Raad van State. Als de Raad van State advies heeft gegeven wordt het wetsvoorstel, eventueel met enige wijzigingen naar de Tweede Kamer gezonden. Tenzij de Raad van State zo veel kritiek heeft op het wetsvoorstel dat de wetgever een nieuw ontwerp wil maken. Dan wordt het teruggetrokken. De procedure is nogal uitgelopen. In de planning van het Ministerie van Justitie staat dat zij verwachtten dat het wetsvoorstel begin 2009 aan de Tweede Kamer voorgelegd zou worden (zie www.justitie.nl/onderwerpen/jeugd/jeugdbescherming/BeschermdBeschermd/wetgeving). Op deze website zijn het wetsontwerp en de memorie van toelichting te vinden.

Op dit moment zijn de voorstellen in grote lijnen:

OTS

- De gronden voor de OTS worden ruimer: “noodzakelijk voor het onbedreigd opgroeien” in plaats van: “ernstige bedreiging van zedelijke of geestelijke belangen of gezondheid”.
- Als de Raad geen OTS wil vragen, dan dient de Raad, op verzoek van Bureau Jeugdzorg toch een verzoek te doen. De rechter kan dan ambtshalve (uit zichzelf) een OTS uitspreken. De ouder met gezag, de 12 +er, de verzorger en het OM kunnen om een OTS verzoeken als de Raad dit niet doet.
- De VOTS heeft dezelfde grond als een OTS. (Tijd om OTS te onderbouwen, niet langer “dringend en onverwijld noodzakelijk”) De kinderrechter kan de duur herroepen.
- De Raad of bij een verlenging Bureau Jeugdzorg, formuleert in het verzoek, naast de gronden, de doelen van de OTS ofwel de gewenste ontwikkelings-uitkomsten.
- Kinderrechter neemt deze doelen in OTS beschikking op of kan zelf doelen stellen. Tussentijds kan de rechter, op verzoek van Bureau Jeugdzorg, de doelen wijzigen.
- De kinderrechter kan ambtshalve andere kinderen uit het gezin onder toezicht stellen.
- Bureau Jeugdzorg kan de gegeven schriftelijke aanwijzing door kinderrechter laten bekrachtigen.
- Gedurende een uithuisplaatsing kan BJZ aan de kinderrechter vragen om de school te mogen kiezen en/of toestemming te geven voor medische behandeling en/of een verblijfsvergunning te mogen aanvragen voor de jongere. Als Bureau Jeugdzorg het verzoek niet doet, kan de Raad, de verzorger of de zorgaanbieder het verzoek doen.
- Bureau Jeugdzorg kan tijdens de OTS aan de rechter vragen om een omgangsregeling en een regeling met betrekking tot de verdeling van de zorgtaken vast te stellen.
- De Raad dient toestemming te geven voor:
 - 1e niet verlengen OTS
 - 2e beëindigen uithuisplaatsing en
 - 3e niet verzoeken om verlenging machtiging UHP. Op dit moment is toestemming niet vereist,

geen bezwaar is nu het criterium.

- Pleeggezin en zorgaanbieder krijgt na jaar plaatsing “blokkaderecht”. Rechter toetst dan of kind naar huis kan. Zo niet, dan kan de kinderrechter Bureau Jeugdzorg verplichten om de machtiging ten uitvoer te leggen. (Kan nu alleen op verzoek van de Raad)
- Als de OTS langer dan twee jaar duurt dient Bureau Jeugdzorg een advies van de Raad met het verzoek verlenging OTS mee te sturen.
- Geschillen over de uitvoering van de OTS kunnen aan de kinderrechter voorgelegd worden door Bureau Jeugdzorg, de ouder met gezag, de 12+ minderjarige, de verzorger en de zorgaanbieder. Dit is een verzoekschriftprocedure. Alleen Bureau Jeugdzorg heeft hier geen advocaat voor nodig. De kinderrechter bemiddelt voordat deze een beslissing neemt.

Voogdij

- Eén maatregel voor de beëindiging van het gezag, in plaats van ontheffing én ontzetting.
- Instemming ouder met gezag niet vereist. Als duidelijk is dat de ouder (op termijn) de opvoedingsverantwoordelijkheid niet waar kan maken, is gezagsbeëindiging mogelijk.
- Het belang van het kind is hierbij doorslaggevend
- Voogdij bij voorkeur naar pleegouder
- De Raad verzoekt beëindiging gezag. Als de Raad niet om beëindiging gezag verzoekt deelt de Raad dit aan Bureau Jeugdzorg mee. Bureau Jeugdzorg, het OM en de verzorger kunnen dan verzoek beëindiging gezag indienen.
- Niet alleen verzorger maar ook zorgaanbieder krijgt blokkaderecht. Het belang van het kind is voor de rechter doorslaggevend
- Bureau Jeugdzorg stuurt jaarlijks Plan van Aanpak en verloop voogdij naar de Raad.
- Geschillen over uitvoering voogdij tussen Raad en Bureau Jeugdzorg kunnen aan de kinderrechter voorgelegd worden.

Ook de Wet op de jeugdzorg wordt gewijzigd.

Er komen meer mogelijkheden om gegevens op te vragen en te verwerken door de jeugdhulpverlening, in spoedsituaties en bij (vermoeden van) kindermishandeling, het AMK en in het kader van een ondertoezichtstelling.

Bij kindermishandeling wordt de informatie (ook) ongevraagd geleverd, ook door mensen die een geheimhoudingsplicht hebben (zoals artsen en advocaten).

Olga Ruitenberg, juni 2009

En wat doe jij voor de kost?

... *“ik ben gezinsvoogd”* ...

Een gezinsvoogd heeft gezag over een of meer kinderen uit een gezin, samen met de ouders. De maatregel wordt door de kinderrechter uitgesproken. De bedoeling is om ouders en kind hulp te geven als ze dat zelf niet bedenken of niet nodig vinden.

De functie heeft de laatste tien jaar sterk aan gezag verloren. De gezinsvoogd werd beroofd van tijd voor hulpverlening om administratie uit te voeren.

1971 Jan, mijn eerste pupil.

Jan, de eerste pupil die ik toegewezen kreeg als gezinsvoogd.

Een aardige jongen met vriendelijke bruine ogen, donker haar een lang slungelige lijf en zestien jaar. Beleefd stelde hij zich voor, ik keek hem aan en verbaasde mij erover dat deze jongen in staat bleek acht inbraken te plegen. Zijn moeder, een lastige dominante tante, maakte mij meteen duidelijk dat zij goed wist hoe ze kinderen moest opvoeden daar had ze mij niet bij nodig. Alles

werd door haar gestuurd en gecontroleerd. Mogelijkheden om eigen ervaringen op te doen kreeg Jan nauwelijks. En vader, die had niets te vertellen en liet dat ook zo. Blijkbaar had hij al lang zijn leergeld betaald en zich er bij neergelegd dat zijn vrouw de baas was. Pogingen waarin ik vader uitnodigde om samen met zijn zoon iets te ondernemen, en ze zo op elkaar te betrekken, mislukten, moeder liet dat niet toe.

Ondanks mijn regelmatige contacten met Jan en zijn ouders, ging Jan opnieuw in de fout. Hij werd betrappt bij een inbraak. Voor de kinderrechter reden om hem naar het observatiehuis te sturen. Na vijf maanden, het advies. Jan zou het beste vanuit de thuissituatie begeleid kunnen worden waarbij hij mogelijkheden kreeg zelf dingen te ervaren. Zelf dingen doen en daarvoor de waardering krijgen, met name van vader, leek belangrijk. Dit wisten we al, maar we hadden nu het gezag van het observatierapport om te pogen om moeder een stapje achteruit te laten doen en vader een stapje vooruit. Jan kwam voorwaardelijk thuis. Aanvankelijk ging het goed. Hij kreeg werk en maakte daar echt werk van. Na negen maanden gaat hij weer in de fout. Hij werd vastgezet in het huis van bewaring omdat de jeugdgevangenis vol zat. Het was rond kerstmis, het raakte mij dat hij daar zat en hij hield mij erg bezig. Ik besloot hem te bezoeken. Toen ik mij echter vol van goede gevoelens meldde, werd ik niet toegelaten, zelfs niet als zijn gezinsvoogd. Ik droop af. Mijn kerstgevoel was mislukt. Gedurende die kerstdagen was ik veel in gedachten bij hem, hij liet mij niet los.

Jan bleef te lang in het huis van bewaring. Hij ging zichzelf verwonden. Herhaaldelijk spande ik mij in om de zaak te bespoedigen en de zaak voor de rechter te krijgen, het wachten was op een psychiatrisch rapport. Uiteindelijk vond de strafzitting plaats. Jan kreeg een voorwaardelijke straf en werd opnieuw in vrijheid gesteld. Ik vond voor hem een baas waar hij kon werken als leerling stoffeerder bij een klein bedrijf. Het ging goed met hem. Jan kon het goed vinden met zijn baas en kreeg van hem de noodzakelijke waardering die hij bij zijn vader tevergeefs gezocht had. Na twee jaar was de proeftijd voorbij, mijn formele taak zat erop. Incidenteel had ik nog contact met hem. Zo stelde hij mij voor aan zijn meisje en zocht mijn bemiddeling toen hij zelfstandig ging wonen. Later, toen ik zelf ging verhuizen, stond hij erop om me te assisteren bij het leggen van de vloerbedekking. Naïef, als ik destijds was, heb ik daar verheugd in toegestemd. Een dergelijke actie zou in deze tijd als zeer 'fout' beoordeeld worden. 'Afstand', is nu het parool in de hulpverlening. Het contact met Jan ging verloren toen ik naar een andere stad verhuisde. Hij blijft op mijn netvlies gebrand, de jongen die mij binnenleidde in kinderbeschermingsland.

Flarden van herinnering.

Alsof het gisteren was, zo komen flarden in mijn herinnering over mijn werk met kinderen. Kinderen die mijn leven gekleurd hebben, kinderen die op één of andere manier in de 'klem' zaten, kinderen met wie ik een stukje in hun leven ben meegelopen.

Jong en vol van dromen dacht ik dat ik de wereld kon redden. Het begon met kinderen die niet thuis konden wonen. Als groepsleider in de interne kinderbescherming wilde ik mijn steentje bijdragen aan deze kinderen. Eenmaal in dat vak beland, begon de twijfel. Het moest toch mogelijk zijn dat die kinderen gewoon thuis bleven wonen en dat de ouders daarbij de nodige ondersteuning kregen? Ik verruilde mijn jasje van interne naar externe kinderbescherming. Nu vele jaren verder, ouder en niet wijzer blijft de twijfel. Ik heb gezien dat veel kan, maar ook dat de hulpverlening geen echt antwoord heeft op de hardnekkige kwesties. Ik weet inmiddels dat niet alle gezinssituaties 'ontklemd' kunnen worden. Ik weet ook dat uithuisplaatsing teveel manco's kent. En ik weet dat kinderbeschermend Nederland zichzelf vooral vermoeit met: protocollen, rapporten, rekwes-ten, beschikkingen, papieren, formulieren en meer van dat geklier.

Klaas die zich niet wilde laten kennen.

Zijn hoofd was licht voorovergebogen; van onderuit keek hij mij vanuit zijn ooghoeken aan. Klaas veertien jaar, betrappt op diverse winkeldiefstallen.

Zijn moeder, naast hem, dominant hem aanmoedigend: “je kunt die meneer alles vertellen wat je denkt en wat je vindt, je hoeft niets geheim te houden”. Klaas begreep de boodschap. Zijn houding, zijn gezichtsuitdrukking spraken boekdelen ‘geen toegang’. Welke

poging ik ook deed om in gesprek te komen, steevast kreeg ik als antwoord: “ja,” “nee,” en “weet niet,” het vocabulaire dat Klaas voor mij ter beschikking had werd niet groter. Ik voelde me ongemakkelijk, ik wilde met de jongen in contact komen maar begreep dat ik op dat moment niet verder kwam. Hoe anders was zijn moeder. Zij ratelde aan een stuk door zonder echt iets te zeggen. En hoe ik ook mijn best deed, ik kreeg er geen speld tussen.

Twee jaar lang had ik regelmatig contact met Klaas. Twee jaar waarin hij mij behoorlijk heeft laten zweten. Na die eerste keer op huisbezoek had ik mijn volgende contacten met hem op kantoor, zonder zijn moeder, maar ook in die situatie liet hij zich kennen als een uiterst gesloten kind bij wie moeilijk toegang te krijgen was.

Maar dan, vier jaar later, belt Klaas mij voor een afspraak. Als hij bij mij op kantoor is kan ik mijn ogen niet geloven. Hij kijkt mij open aan, lacht, en vertelt met een openheid die ik niet van hem ken, hoe het met hem gaat. Hij woont nu zelfstandig en heeft verkering. Hij is bezig met een sollicitatie waarvoor hij mijn medewerking wil vragen, natuurlijk geef ik hem die graag. Nadat hij vertrokken is ben ik perplex. Het is of ik een wonder ervaren heb. Het is ongelooflijk dat dit dezelfde gesloten jongen is als vier jaar geleden.

Het menselijke contact is verdwenen.

Voorheen was de gezinsvoogd persoonlijk betrokken bij zijn kinderen en de ouders. Je had contact, ondernam activiteiten met en voor de kinderen. Activiteiten om weer kleur in hun leven te brengen. Deze persoonlijke betrokkenheid is verloren, de gezinsvoogd is nu onderdeel van een hulpverleningsmachine waarin het kind en zijn ouders worden doorgeschoven van de een naar de ander.

Jaap, jaren mishandeld en niemand die dat aan de kaak stelde..

Hij had kort in voorarrest gezeten. Gezien de hele situatie had de officier van justitie er in toegestemd dat hij vrij mocht in afwachting van zijn strafzaak, onder voorwaarde dat er een gezinsvoogd aangesteld werd. Dat werd ik.

Jaap zeventien jaar was vaak door zijn vader mishandeld. Ook had hij gezien hoe zijn moeder werd afgeranseld en klappen kreeg. Zijn vader, alcoholist en snel agressief kleinerde hem voortdurend en verzoon extreme straffen voor kleine of veronderstelde vergrijpen.

Zoals de keer dat zijn vader hem in een jute zak in de kofferbak van de auto gooide en zo uren met hem rond reed. Deze situatie van mishandeling en kleinering ging zo jaren door. Geen burens, vrienden, kennissen of familie die dit aan de kaak stelden. Tot die bewuste avond in juni toen het uit de hand liep. Jaap kwam thuis van voetballen en zag hoe zijn moeder een extreme aframmeling kreeg. Hij sprong ertussen, pakte een zwaar koperen beeldje en sloeg zijn vader daarmee op het hoofd. Eén klap was voldoende. Zijn vader viel neer, en stond niet meer op, dood.

Voor Jaap, zo oordeelde de kinderrechter, was vooral hulp nodig. Gedacht werd aan psychotherapie. Een elitaire instelling van die tijd het IMP (intermultidisciplinaire psychotherapie) nodigde Jaap uit voor een uitvoerige intake, maar hun oordeel luidde dat ze Jaap niet geschikt vonden voor psychotherapie. Hij wist zich verbaal niet zo goed te uiten.

Het IMP adviseerde dat de gezinsvoogd in het begeleidingscontact vooral de nadruk moest leggen op praktische vaardigheden.

Jaap begreep het niet. “Ze willen me niet”, zei hij tegen mij. Hij begreep niet waarom hij gewogen en te licht bevonden werd. Jaap kwam er niet uit en zat erg in de knoop. Verder te moeten met het weten dat hij zijn vader tegen zijn wil gedood had. Hij liet geen afspraak voorbij gaan, wor-

stelde met het dilemma waar hij een antwoord op moest vinden. Dat uit rapportage van deskundigen bleek dat de hersens van zijn vader kwetsbaar waren vanwege het extreme alcoholgebruik en vooral om die reden de klap niet heeft overleefd, was voor hem geen excuus.

Samen gingen wij eens naar het graf van zijn vader. Zoeken op een kerkhof naar het nummer. Een grauwe lucht en geen regen. Achteraf, een serie nummers bij grasveldjes, we zochten het nummer, stonden daar stil. Stil bleven we daar, een poging tot afronden, wat niet af te ronden is. En dan de weg terug.

Fragmenten van kinderen met wie ik een tijdje meeliep. Kinderen die beklemd geraakt zijn. Ik hou van dit werk en ik vind dit werk uiterst frustrerend. Deze frustratie komt door de situatie nu. Een tijd waarin het formulier dicteert en persoonlijke betrokkenheid een vies woord is. Een tijd waarin de bureaucratie het laatste woord heeft.

Het persoonlijke is verdwenen. Het kind moet het doen met een papieren gezinsvoogd. Een gezinsvoogd die vooral geacht wordt protocollen te volgen en papieren te verzorgen.

Ik ben daar niet blij mee. Ik vind dat onjuist, slecht voor het kind en slecht voor zijn gezinsvoogd. Het kind dat beklemd geraakt is verdient beter.

Anne Braaksma

De contributie

De Algemene Ledenvergadering van 22 november 2007 heeft besloten om de contributie van het lidmaatschap van de BMJ, voor het eerst na de oprichting in 1996, met € 5,00 te verhogen tot € 27,50. De ALV heeft onder meer vastgesteld dat er nog steeds veel leden zijn die hun contributie niet betalen. Dat zorgt jaarlijks voor enkele honderden euro's minder aan inkomsten, terwijl toch de contributie ons enige inkomstenbron is. Een andere belangrijke reden om over te gaan tot een contributieverhoging is het feit dat wij meer aan PR willen doen. Hiervoor onderzoeken wij ook de mogelijkheden van fondswerving. Een van de mogelijkheden voor de BMJ om meer zekerheid te hebben omtrent de inkomsten, is, als de leden hun bijdrage middels automatische incasso gaan betalen. Daarom vragen wij aan onze leden die nog niet automatisch betalen, onderstaande bon in te vullen en op te sturen, of even te mailen naar info@bmj.nl

BON

Ik geef mij op als nieuw lid van de

Contributie € 27,50 per jaar.

Naam: Geb. datum: M/V

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Naam instelling: Functie:

Adres instelling: Vestigingsplaats:

Hierbij geeft ik de BMJ wel/geen* toestemming de verschuldigde contributie ad € 27,50
1 keer per jaar automatisch af te schrijven van rekeningnummer.....

t.n.v.

Als u het niet eens bent met een afschrijving kunt u het bedrag binnen 30 dagen bij uw bank storeren.

Bon opsturen naar:

Handtekening:

Secretariaat BMJ, Zijlweg 144, 2015 BH Haarlem, Tel. 023 - 5420904

